

Received: 24 September 2025

Revised: 18 March 2026

Accepted: 20 March 2026

STRATEGIC MANAGEMENT OF NAKAI-NAM THEUN NATIONAL PARK FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN LAO PDR

Sythud PHIMMACHANH¹, Chanin VASEENONTA¹, Jitti KITTILERTPAISAN¹ and Pissadarn SAENCHAT^{1*}

¹ Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand; pisdpc7@gmail.com (P. S.) (Corresponding Author)

Handling Editor:

Associate Professor Dr.Chanchai BUNCHAPATTANASAKDA Stamford International University, Thailand
(This article belongs to Theme 1: Humanities & Social Sciences for Sustainability)

Reviewers:

1) Associate Professor Dr.Kathanyoo KAEWHANAM	Kalasin University, Thailand
2) Associate Professor Dr.Thannapat JARERNPANIT	Chiang Mai University, Thailand
3) Dr.Dalivanh SIRISACK	Souphanouvong University, Lao PDR.

Abstract

This qualitative study thoroughly analyzes the organizational environment to formulate strategic management guidelines for Nakai-Nam Theun National Park in the Lao People's Democratic Republic. The empirical data were collected through collaborative workshops involving 49 key informants actively engaged in the park's administration, followed by rigorous thematic content analysis. Findings reveal that while the park possesses defined operational approaches, it confronts critical weaknesses, including severe personnel shortages, insufficient budgets, inadequate infrastructure, and outdated administrative methodologies. Furthermore, various political, economic, technological, and environmental factors present both significant opportunities and developmental obstacles. To address these complex challenges, the research proposes five strategic issues: driving integrated government policies, fostering community-based creative tourism, cultivating a data-driven learning organization, enhancing personnel capacity through modern technology, and strengthening regional networks to achieve World Heritage status. Ultimately, these actionable strategies encompass eight management dimensions, providing a vital framework for highly sustainable conservation, targeted resource development, and systematic biodiversity monitoring within this globally significant ecological landscape.

Keywords: Strategic Management, National Park Administration, Nakai-Nam Theun, World Heritage Preparation, Sustainable Community Tourism

Citation Information: Phimmachanh, S., Vaseenonta, C., Kittilertpaisan, J., & Saenchat, P. (2026). Strategic Management of Nakai-Nam Theun National Park for Sustainable Development in Lao PDR. *Thai Interdisciplinary and Sustainability Review*, 15(1), Article 12. <https://doi.org/10.14456/tisr.2026.12>

กลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการสำหรับอุทยานแห่งชาติ นากาย-น้ำเทินเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สีหัต พิมมะจัน¹, ชนินทร์ วะสินนท์¹, จิตติ กิตติเลิศไพศาล¹ และ พิศดาร แสนชาติ^{1*}

1 มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร; pisdpc7@gmail.com (พิศดาร) (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

บรรณาธิการผู้รับผิดชอบบทความ:

รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย บัญชาพัฒนศักดิ์ดา มหาวิทยาลัยน่านาชาติแสดมฟอร์ด
(บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของหัวเรื่องที่ 1: มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อความยั่งยืน)

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้พิจารณาบทความ:

1) รองศาสตราจารย์ ดร.กตัญญู แก้วหานาม	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
2) รองศาสตราจารย์ ดร.ธัญญ์ณภัทร์ เจริญพานิช	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3) อาจารย์ ดร.ดาริวัน ศิริศักดิ์	มหาวิทยาลัยสุภานุวงศ์ ประเทศลาว

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพนี้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรอย่างละเอียดเพื่อกำหนดแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์สำหรับอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทินในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ข้อมูลเชิงประจักษ์ถูกเก็บรวบรวมผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 49 ท่านที่ปฏิบัติงานบริหารอุทยาน ตามด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงธีมอย่างเคร่งครัด ผลการวิจัยเผยว่าแม้อุทยานจะมีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน แต่ยังคงเผชิญจุดอ่อนที่วิกฤต รวมถึงการขาดแคลนบุคลากรอย่างรุนแรง งบประมาณไม่เพียงพอ โครงสร้างพื้นฐานไม่ได้มาตรฐาน และวิธีการบริหารที่ล้าสมัย นอกจากนี้ ปัจจัยด้านการเมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมยังก่อให้เกิดทั้งโอกาสและอุปสรรคต่อการพัฒนา เพื่อแก้ไขความท้าทายที่ซับซ้อนเหล่านี้ งานวิจัยได้เสนอ 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลแบบบูรณาการ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล การเพิ่มขีดความสามารถบุคลากรผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ และการเสริมสร้างเครือข่ายระดับภูมิภาคเพื่อมุ่งสู่สถานะมรดกโลก ท้ายที่สุด กลยุทธ์ที่นำไปปฏิบัติได้จริงเหล่านี้ครอบคลุมมิติการจัดการ 8 ประการ ซึ่งให้กรอบการทำงานที่สำคัญยิ่งต่อการอนุรักษ์ที่ยั่งยืน การพัฒนาทรัพยากรอย่างตรงจุด และการตรวจสอบความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเป็นระบบภายในภูมิทัศน์เชิงนิเวศที่มีความสำคัญระดับโลกแห่งนี้

คำสำคัญ: การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์, การบริหารอุทยานแห่งชาติ, นากาย-น้ำเทิน, การเตรียมความพร้อมสู่มรดกโลก, การท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน

ข้อมูลการอ้างอิง: สีหัต พิมมะจัน, ชนินทร์ วะสินนท์, จิตติ กิตติเลิศไพศาล และ พิศดาร แสนชาติ. (2569). กลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการสำหรับอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทินเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. *สหวิทยาการและความยั่งยืนปริทัศน์ไทย*, 15(1), บทความที่ 12. <https://doi.org/10.14456/tisr.2026.12>

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

บทนำ

อุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทิน เป็นอุทยานแห่งชาติที่กว้างใหญ่ที่สุดในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีพื้นที่รวม 427,770 เฮกตาร์ ครอบคลุมพื้นที่เมืองยมลัด เมืองบัวสะพา และเมืองนากาย แขวงคำม่วน และเมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ (The Nakai Nam Theun National Park Protection Authority, 2023) เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพมากที่สุดในประเทศลาวและมีคุณค่าในการอนุรักษ์อย่างมากในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ที่อยู่ในภาวะใกล้สูญพันธุ์และสัตว์ ที่ถูกคุกคามในระดับโลก จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนในการวางแผนกลยุทธ์การอนุรักษ์ที่มีประสิทธิภาพในระบบนิเวศนี้ (Pongpassa et al., 2025) โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การคุ้มครองและพัฒนาแหล่งน้ำ การฟื้นฟูและอนุรักษ์คุณค่าชีวนานาพันธุ์ควบคู่กับวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น และรักษาความสมบูรณ์ของแหล่งน้ำธรรมชาติ (Nam Theun 2, n.d.)

การจัดการอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทิน มี 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหาร แผนงาน และการงบประมาณ มีการดำเนินการอำนวยความสะดวกและขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานย่อยในการจัดทำแผนงาน ติดตามประเมินผลการดำเนินงานงบประมาณ บัญชี จัดซื้อ-จัดจ้าง งานบุคลากร และการคุ้มครองทรัพย์สินให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น 2) ด้านการอนุรักษ์ มีการลาดตระเวนป้องกันไฟป่าและบุกรุก ประสานงานร่วมกับชุมชนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ดูแลตรวจสอบป่าไม้ เฝ้าระวังไฟป่า และมีการจับกุมผู้บุกรุกป่า 3) ด้านการพัฒนาทรัพยากรและคุณภาพชีวิตของประชาชน มีการขยายพื้นที่กิจกรรมให้กับชุมชน ใช้น้ำจากชลประทานในการปลูกพืช ฟื้นฟูพื้นที่ที่ถูกบุกรุกปรับปรุงคุณภาพของดินเพื่อส่งเสริมการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์และพืชสวน ส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชน จัดตั้งกองทุนพัฒนาบ้านเพื่อพัฒนาโครงสร้างขนาดเล็กของชุมชน 4) ด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาอุทยานเพิ่มขึ้น และมีการจัดตั้งกลุ่มบริการท่องเที่ยว 5) ด้านการการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ มีการเผยแพร่การปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และระเบียบกฎหมายโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน 6) ด้านการค้นคว้าและติดตามชีวนานาพันธุ์ มีการแลกเปลี่ยนบทเรียนงานวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศเพื่อทำการอนุรักษ์กำหนดเขตฟื้นฟูป่าและการปลูกป่าเพิ่มขึ้น (The Nakai Nam Theun National Park Protection Authority, 2023) แต่อุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทินยังมีปัญหาเรื่องการขาดศักยภาพในการจัดการอุทยานอย่างมีประสิทธิภาพ ขาดศักยภาพทางเทคนิคและการบริหารการเงิน การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีประสิทธิภาพ มีการลักลอบตัดไม้ ล่าสัตว์ เผาป่า บุกรุกพื้นที่อุทยาน การบังคับใช้กฎหมายไม่ทั่วถึง ประชาชนขาดความเข้าใจและความร่วมมืออย่างแท้จริง (Pongpassa et al., 2025)

ดังนั้น เพื่อให้การจัดการอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทินบรรลุเป้าหมายและลดปัญหาในการปฏิบัติภารกิจด้านต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นต้องมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์อันเป็นรูปแบบการวางแผนที่ช่วยให้หน่วยงานพัฒนาตนเองได้ทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลง อันจะช่วยให้เกิดความรับผิดชอบต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของหน่วยงาน โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาวิเคราะห์บริบทและสภาพแวดล้อมของหน่วยงาน (Ministry of Interior, 2018) แล้วนำมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ และประเด็นยุทธศาสตร์การจัดการอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทิน เพื่อใช้กำหนดทิศทางระยะยาวและแนวทางการใช้ทรัพยากรให้บรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืน ซึ่งการจะช่วยปรับปรุงกิจกรรมการจัดการแรงจูงใจของพนักงานและสร้างประสิทธิภาพขององค์กรด้วย (Powell et al., 2024) โดยยุทธศาสตร์ในการจัดการอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทินนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาอุทยานแห่งชาติแห่งอื่นๆ ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

อุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทิน

อุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทิน ตั้งอยู่ระหว่างแหล่งน้ำเทิน 2 และชายแดนเวียดนาม ครอบคลุมแขวงคำม่วนและแขวงบอลิคำไซ โดยรัฐบาลลาวได้จัดให้เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญสูงสุดทั้งในระดับประเทศและระดับโลกในด้านความ

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

หลากหลายทางชีวภาพ (Association Anoulak, n.d.) เป็นพื้นที่สำคัญในเขตความหลากหลายทางชีวภาพอินโด-พม่า ที่ได้รับประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติในปี 2019 และเสนอชื่อเข้าสู่ "Green List" ของ International Union for the Conservation of Nature (IUCN) ในปี 2021 ซึ่งจะนำไปสู่การได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกของ UNESCO (Nam Theun 2, n.d.) อุทยานนี้นับเป็นหนึ่งในพื้นที่ป่าต่อเนื่องที่ใหญ่ที่สุดที่ยังคงเหลืออยู่ในคาบสมุทรมอินโดจีนอันเป็นที่อยู่อาศัยของพันธุ์ไม้หายาก พันธุ์ไม้เฉพาะถิ่น และพันธุ์ไม้ที่ใกล้สูญพันธุ์จำนวนมากที่สุดแห่งหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association Anoulak, n.d.)

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์เป็นแนวทางในการดำเนินงานขององค์กรที่เป็นระบบเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (Amornwittawat et al., 2023) ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารมองเห็นทิศทางระยะยาวขององค์กร จัดลำดับความสำคัญของทรัพยากรให้สอดคล้องกับภารกิจ ผลลัพธ์ เพิ่มความสามารถในการปรับตัว และสนับสนุนการตัดสินใจที่มีเหตุผลและตรวจสอบได้ (Sanbuakham & Kenaphoom, 2024) โดยการบริหารยุทธศาสตร์จะเป็นแนวทางการปฏิบัติตามพันธกิจ วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ขององค์กร เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานขององค์กรมากที่สุด (Lateh & Boonyarataphan, 2023) ทั้งนี้ ขั้นตอนการดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์จะมีการทบทวนบริบทสถานการณ์ปัจจุบันของส่วนราชการ ทบทวนและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร แล้วนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการจัดทำยุทธศาสตร์ ในส่วนของการกำหนดทิศทางองค์กร (Ministry of Interior, 2018) ซึ่งการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่ จุดแข็ง (Strengths) ที่ก่อให้เกิดข้อได้เปรียบขององค์กร และ จุดอ่อน (Weaknesses) ที่เป็นปัจจัยภายในที่เกิดจากข้อด้อย โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในจะใช้แนวคิด 4 Ms ประกอบด้วย บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และวิธีการจัดการ (Management) และ 2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ โอกาส (Opportunities) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่ดีที่สามารถส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินการขององค์กรในระดับมหภาค และสามารถเลือกเอามาเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรได้ และ อุปสรรค (Threats) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกองค์กรที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อมในระดับมหภาคซึ่งองค์กรต้องหลีกเลี่ยงหรือปรับสภาพองค์กรให้พร้อมที่จะเผชิญ โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกจะพิจารณาตามหลัก PESTEL Analysis ประกอบด้วย การเมือง (Political) เศรษฐกิจ (Economic) สังคม (Social) เทคโนโลยี (Technology) สภาพแวดล้อม (Environment) และกฎหมาย (Legal) (Keawkuen et al., 2025) เมื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กรได้แล้ว ต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และประเด็นยุทธศาสตร์ขององค์กร เพื่อนำไปสู่การนำไปปฏิบัติและทำการประเมินผลในขั้นตอนสุดท้าย (Ministry of Interior, 2018)

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

กรอบแนวคิดการวิจัย

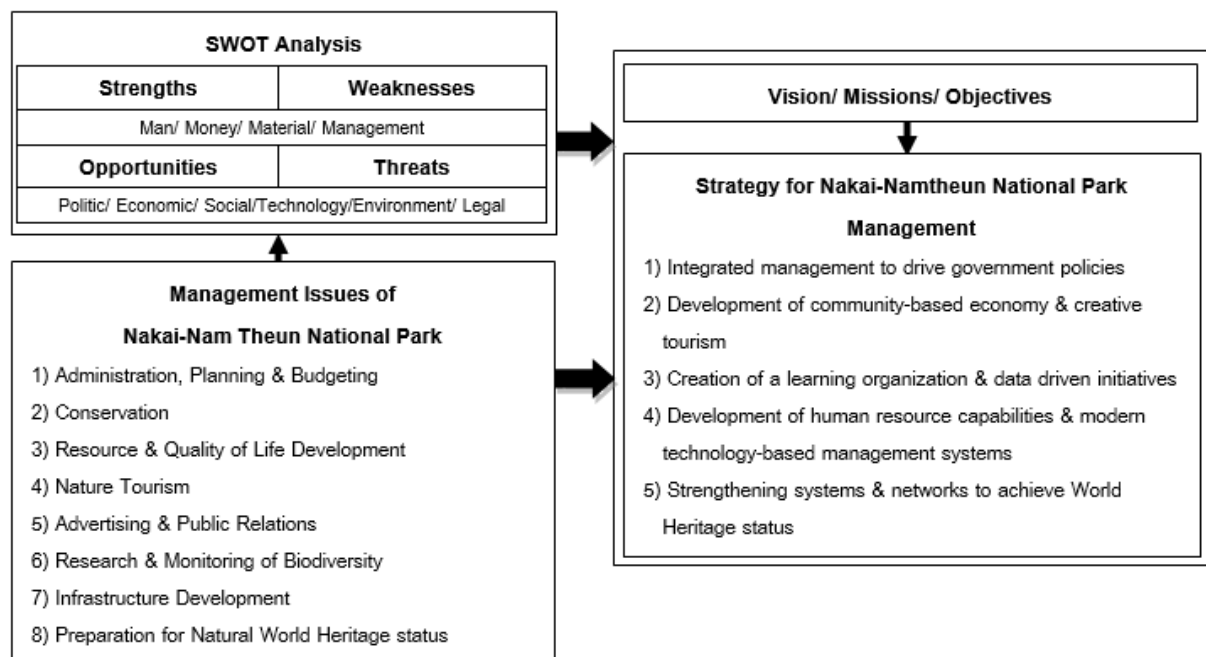

Figure 1 Conceptual framework

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลหลัก เครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนการวิจัย แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กรของอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทิน ได้แก่ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค 2) ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การจัดการอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทิน โดยพิจารณาตามประเด็นงาน 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหาร แผนงาน และการงบประมาณ ด้านการอนุรักษ์ ด้านการพัฒนาทรัพยากรและคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ด้านการค้นคว้าและติดตามชีวนานาพันธุ์ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และด้านการเตรียมความพร้อมสู่มรดกโลกทางธรรมชาติ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทิน จำนวน 49 คน ประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 34 คน ผู้แทนกลุ่มบ้าน จำนวน 13 คน ผู้แทนภาคองค์กรจัดตั้งสากล จำนวน 2 คน โดยเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนภาคส่วนต่างๆ และมีความสมัครใจร่วมให้ข้อมูลการวิจัย เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการที่เป็นคำถามปลายเปิดแบบมีโครงสร้าง และผ่านการพิจารณาความเชื่อมั่นจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยมีค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ ระหว่าง .80-1.00 ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แบบบันทึกการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กร มีคำถามหลักคือ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทินมีอะไรบ้าง ส่วนที่ 2 แบบบันทึกผลการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ มีคำถามหลักคือ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของการจัดการอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทินมีอะไรบ้าง ส่วนที่ 3 แบบบันทึกประเด็นยุทธศาสตร์ มีคำถามหลักคือ ประเด็นยุทธศาสตร์การจัดการอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทินมีอะไรบ้าง และแต่ละยุทธศาสตร์มีกลยุทธ์การจัดการอย่างไรบ้าง โดยให้แยกตามประเด็นงาน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร แผนงาน และการงบประมาณ ด้านการอนุรักษ์ ด้านการพัฒนาทรัพยากร

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

และคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ด้านการค้าและติดตามชีวนานาพันธุ์ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ ด้านการเตรียมความพร้อมสู่มรดกโลกทางธรรมชาติ การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยเป็นวิทยากรกระบวนการ ผู้ให้ข้อมูลหลักทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลตามประเด็นคำถามเรียงลำดับตามแบบบันทึกแต่ละส่วน และมีผู้ช่วยนักวิจัยจดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียงในการประชุม

การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่จดบันทึกได้จากการประชุม และถอดเทปเสียงการประชุม แล้วสกัดเอาสาระสำคัญและข้อมูลขยายมาจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเขียนรายงานฉบับสมบูรณ์ตามลำดับ

การวิจัยนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขที่ COA No.057/2568 และ IEC No.HE68-071 ณ วันที่ 7 สิงหาคม 2568

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กร พบว่า อุทยานแห่งชาตินาคาย-น้ำเทินมีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคดังต่อไปนี้

จุดแข็ง ได้แก่ 1) มีโครงสร้างองค์กรที่แบ่งบทบาทหน้าที่การงานชัดเจน 2) ได้รับงบประมาณสนับสนุนรัฐบาลและจากโครงการน้ำเทิน 2 และมีแผนงานด้านการบริหารการเงินที่ชัดเจน 3) บุคลากรมีทักษะเบื้องต้นในการปฏิบัติงานและมีส่วนร่วมในการวางแผน 4) มีหน่วยรับผิดชอบแผนงานด้านการอนุรักษ์ที่ชัดเจนและมีแผนการตลาดตระเวนที่เป็นระบบและชุมชนมีส่วนร่วม 5) มีหน่วยงานและกิจกรรมส่งเสริมอาชีพโดยชุมชนมีส่วนร่วม 6) มีหน่วยงานรับผิดชอบแผนงานส่งเสริมการท่องเที่ยวและมีส่วนร่วมของภาคเอกชน 7) มีแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์เบื้องต้นโดยมีเจ้าหน้าที่พื้นฐานด้านการประชาสัมพันธ์และใช้สื่อออนไลน์ 8) มีระบบสารสนเทศติดตามพื้นฐานและเครือข่ายภายนอก 9) มีการแลกเปลี่ยนทักษะ ความร่วมมือทางเทคนิคกับหน่วยงานเพื่อนบ้าน และ 10) มีการสำรวจข้อมูลเพื่อขอลงทะเบียนบัญชีสำรองการเตรียมประเมินเป็นมรดกโลก

จุดอ่อน ได้แก่ 1) บุคลากรมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน 2) บุคลากรขาดทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน รวมทั้งขาดการพัฒนาความรู้และทักษะที่ต่อเนื่อง 3) บุคลากรต้องทำงานหลายหน้าที่ ทำให้ขาดความต่อเนื่องและความลุ่มลึกในการทำงาน มีความเสี่ยงภัย ขาดแรงจูงใจ 4) งบประมาณมีจำกัด การจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับความต้องการ ความเร่งด่วนและขนาดปัญหาของแต่ละพื้นที่ การเบิกจ่ายขาดความคล่องตัว ลำช้า ช้าช้อน และไม่ยืดหยุ่น 5) โครงสร้างพื้นฐานมีไม่เพียงพอ ท่อโทรคมนาคม ล้ำสมัย และขาดการบำรุงรักษาต่อเนื่อง 6) ขาดแคลนยานพาหนะที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ 7) วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ คุณภาพต่ำ และชำรุด การบำรุงรักษาไม่ต่อเนื่องไม่ทันการณ์ และการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ไม่เป็นระเบียบ 8) เทคโนโลยีสารสนเทศ ซอฟต์แวร์ ระบบฐานข้อมูลกลาง และอุปกรณ์สื่อสารไม่เพียงพอและล้ำสมัย สัญญาณโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุมพื้นที่ 9) แผนงานขาดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ ขาดคู่มือการปฏิบัติงาน และการติดตามประเมินผลไม่ต่อเนื่องทำให้การทำงานซ้ำซ้อนเสี่ยงต่อความผิดพลาด 10) การบังคับใช้กฎหมายด้านการอนุรักษ์ไม่เข้มแข็ง ไม่ทั่วถึงและขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างแท้จริง 11) ขาดการบูรณาการข้อมูลและการสื่อสารสร้างจิตสำนึกยังไม่ถึงกลุ่มเป้าหมาย 12) แผนงานด้านการพัฒนาทรัพยากรและคุณภาพชีวิตของประชาชนไม่มีกลไกปฏิบัติและติดตามผลที่ชัดเจน และการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่สม่ำเสมอ 13) ขาดการวางแผนที่รัดกุมในการบริหารจัดการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและ การสื่อสารสู่ชุมชนไม่ทั่วถึง ทำให้การจัดการสถานที่และกิจกรรมท่องเที่ยว การแบ่งรายได้ และการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวไม่มีประสิทธิภาพ 14) สาธารณูปโภคพื้นฐานและอุปกรณ์รองรับกิจกรรมท่องเที่ยวธรรมชาติไม่เพียงพอและล้ำสมัยทำให้ไม่สามารถรองรับเหตุฉุกเฉินหรือการทำงานในพื้นที่ยากลำบากได้ 15) ขาดแผนกลยุทธ์ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ระยะยาว 16) ขาดทักษะความเชี่ยวชาญมาตรฐานในการวิจัยค้นคว้าและติดตามชีวนานาพันธุ์

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

17) สำนักงานอุทยานอยู่ห่างไกลจากเขตอุทยาน ไม่เหมาะสมในการทำกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ งานอนุรักษ์ และพัฒนาอย่างครบวงจร ไม่เอื้ออำนวยให้ผู้สนใจเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่อุทยานจัดไว้ได้ 18) ขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านการเตรียมความพร้อมสู่การขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ

โอกาส ได้แก่ 1) มีนโยบายจากภาครัฐในการส่งเสริมให้เป็นต้นแบบการจัดการอุทยานของประเทศ 2) มีนโยบายสนับสนุนการวิจัยค้นคว้าและติดตามชีวนานาพันธุ์ 3) มีนโยบายการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ 4) รัฐบาลและเอกชนสนับสนุนการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน 5) มีภาคเอกชนสนใจลงทุนและทำธุรกิจการท่องเที่ยวร่วมกับอุทยาน 6) มีความร่วมมือระหว่างประเทศกับประเทศเวียดนามและประเทศไทย 7) มีโครงการสนับสนุนจากองค์การนานาชาติ 8) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ 9) การขยายความครอบคลุมของสัญญาณโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และการจัดการข้อมูล 10) ระบบนิเวศมีความอุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง 11) มีโครงการสนับสนุนการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ 12) มีกระแสความนิยมด้านการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ 13) มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมระหว่างประเทศ 14) กฎหมายการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศมีความชัดเจน และ 15) มีแนวทางการการเตรียมความพร้อมสู่การขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ

อุปสรรค ได้แก่ 1) การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลอาจส่งผลต่อนโยบายการสนับสนุนการจัดการอุทยาน 2) การสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลกลางล่าช้า รวมทั้งระบบเอกสารการจัดซื้อจัดจ้างมีความซับซ้อน 3) สภาพการตกต่ำทางเศรษฐกิจของประเทศ 4) ยังขาดความร่วมมือในการปฏิบัติอย่างเข้มข้นจากภาคีเครือข่ายและชุมชน 5) มีความขัดแย้งในการใช้ที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร 6) ความไม่ครอบคลุมของสัญญาณโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ห่างไกลของเขตอุทยาน 7) รัฐบาลไม่สามารถสนับสนุนเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงในการปฏิบัติงาน 8) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก 9) นักท่องเที่ยวไม่รักษาหรืออาจทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 10) รัฐบาลไม่สามารถสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สอดคล้องกับงานด้านการอนุรักษ์และพัฒนาของอุทยาน 11) การบังคับใช้กฎหมายไม่ทั่วถึงและขาดประสิทธิภาพ 12) ระเบียบข้อกำหนด กระบวนการประเมิน และประกันคุณภาพในการเป็นมรดกโลกมีความซับซ้อน และ 13) กฎหมายและระเบียบด้านการอนุรักษ์เป็นอุปสรรคต่อการจัดการท่องเที่ยวธรรมชาติบางกิจกรรม

ผลการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และประเด็นยุทธศาสตร์การจัดการอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทิน
วิสัยทัศน์ คือ "อุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทิน มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีบุคลากรและเทคโนโลยีที่พร้อมสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและมีความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตชุมชน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และสร้างความรับรู้สาธารณะพร้อมความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ เพื่อความพร้อมในการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกอย่างยั่งยืนและเป็นต้นแบบในการคุ้มครองปกป้องรักษาให้แก่อุทยานแห่งชาติอื่น ๆ ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในปี 2035"

พันธกิจ ประกอบด้วย 1) พัฒนาการบริหารและระบบงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และยืดหยุ่น 2) รักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิทัศน์ให้สมบูรณ์ 3) ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสร้างโอกาสทางอาชีพให้กับชุมชนรอบอุทยาน 4) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควบคู่กับการสร้างความรับรู้สาธารณะ และ 5) สร้างความร่วมมือกับองค์กรภายในประเทศและต่างประเทศ พร้อมสนับสนุนการวิจัยและการเตรียมความพร้อมสู่มรดกโลก

เป้าประสงค์ ประกอบด้วย 1) ระบบบริหารงานและงบประมาณมีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงทุกหน่วยงาน 2) พื้นที่อนุรักษ์และระบบนิเวศฟื้นฟูและคงความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มขึ้น 3) ชุมชนในและล้อมรอบอุทยานมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และรายได้จากกิจกรรมที่ยั่งยืนเพิ่มขึ้น 4) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และกิจกรรมสาธารณะสร้างความ

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

ตระหนักเรื่องสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน และ 5) อุทยานมีบุคลากร ข้อมูล และเครือข่ายความร่วมมือพร้อมทำงานรองรับการขึ้นทะเบียนมรดกโลก

ประเด็นยุทธศาสตร์การจัดการอุทยานแห่งชาติภายในน้ำเทิน มี 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ 112 กลยุทธ์ ในการจัดการงาน 8 ด้าน ดังต่อไปนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การบริหารจัดการเชิงบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนตามนโยบายภาครัฐ ประกอบด้วย 20 กลยุทธ์ ในการจัดการงาน 8 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการบริหาร แผนงาน และการงบประมาณ มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 1.1) พัฒนาระบบการบริหารการเงินแบบบูรณาการโดยใช้โครงสร้างการบริหารที่มีอยู่เชื่อมโยงกับนโยบายและระบบการเงินจากภาครัฐ 1.2) จัดทำแผนงบประมาณที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์องค์กรและใช้ช่องทางงบประมาณภายนอกเสริม 1.3) ผูกอบรมบุคลากรด้านการใช้เทคโนโลยีและระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร

2) ด้านการอนุรักษ์ มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 2.1) พัฒนาระบบสารสนเทศติดตามพื้นฐานเชื่อมโยงกับนโยบายสนับสนุนการวิจัย 2.2) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อลดปัญหาการล่าสัตว์และไฟป่า

3) ด้านการพัฒนาทรัพยากรและคุณภาพชีวิตของประชาชน มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 3.1) ใช้กิจกรรมส่งเสริมอาชีพที่มีอยู่เชื่อมโยงกับนโยบายสนับสนุนผลิตภัณฑ์ชุมชนและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต 3.2) สร้างระบบติดตามและพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่ยั่งยืนโดยใช้นโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ 3.3) สร้างกลไกการมีส่วนร่วมที่แท้จริงเพื่อลดข้อพิพาทที่ดินและปัญหาการทำกิจกรรม

4) ด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 4.1) ใช้แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีอยู่เชื่อมโยงกับสภาพนิเวศที่สมบูรณ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว 4.2) สร้างกฎระเบียบการท่องเที่ยวที่ชัดเจนและจัดการพฤติกรรมนักท่องเที่ยว 4.3) พัฒนาระบบบำรุงรักษาที่ต่อเนื่องเพื่อลดต้นทุนการพัฒนาในระยะยาว

5) ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 5.1) ใช้สื่อออนไลน์พื้นฐานที่มีอยู่เชื่อมโยงกับเทคโนโลยีสมาร์ทโฟนและนโยบายโปรโมชัน 5.2) พัฒนาทักษะการตลาดดิจิทัลและใช้ประโยชน์จากนโยบายสนับสนุน 5.3) สร้างแผนประชาสัมพันธ์ระยะยาวที่มีความต่อเนื่อง

6) ด้านการค้นคว้าและติดตามชีวนานาพันธุ์ มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 6.1) ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ในการรวบรวมข้อมูลชีวนานาพันธุ์ 6.2) พัฒนามาตรฐานงานวิจัยโดยใช้การสนับสนุนจากนโยบายภาครัฐสู่มาตรฐานสากล

7) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 7.1) ใช้โครงสร้างการบริหารที่ชัดเจนร่วมกับงบประมาณภาครัฐเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 7.2) จัดหางบประมาณเพิ่มเติมจากช่องทางภายนอกเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

8) ด้านการเตรียมความพร้อมสู่มรดกโลกทางธรรมชาติ มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 8.1) ติดตามผลกระทบของการพัฒนาต่อทรัพยากรธรรมชาติ 8.2) จัดทำเอกสารและข้อมูลให้ครบถ้วนสมบูรณ์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาเศรษฐกิจฐานชุมชนและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 29 กลยุทธ์ ในการจัดการงาน 8 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการบริหาร แผนงาน และการงบประมาณ มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 1.1) ใช้หน่วยงานส่งเสริมอาชีพที่มีอยู่จัดการงบประมาณเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน 1.2) สร้างระบบติดตามงบประมาณสำหรับโครงการพัฒนาชุมชนที่ชัดเจน 1.3) บริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับความผันผวนของราคาสินค้า 1.4) สร้างแผนงบประมาณที่ยืดหยุ่นและมีระบบสำรอง

2) ด้านการอนุรักษ์ มี 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 2.1) เชื่อมโยงการอนุรักษ์กับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ยั่งยืน 2.2) ผูกอบรมชุมชนให้เป็นมรดกทางธรรมชาติเพื่อเสริมการอนุรักษ์ 2.3) ใช้แผนอนุรักษ์เป็นเครื่องมือแก้ไขข้อพิพาทการใช้ที่ดิน 2.4) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อลดการล่าสัตว์

3) ด้านการพัฒนาทรัพยากรและคุณภาพชีวิตของประชาชน มี 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 3.1) พัฒนาทักษะอาชีพชุมชนและเชื่อมโยงกับตลาดออนไลน์ 3.2) สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงชุมชน 3.3) สร้างโมเดลกระจายรายได้ที่ยั่งยืนจาก

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

ผลิตภัณฑ์ชุมชน 3.4) พัฒนาอาชีพทางเลือกเพื่อลดการพึ่งพากรรมแบบเดิม 3.5) สร้างกองทุนชุมชนเพื่อรองรับความผันผวนของรายได้

4) ด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มี 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 4.1) พัฒนาแพคเกจท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เชื่อมโยงชุมชน 4.2) ใช้สื่อดิจิทัลโปรโมตการท่องเที่ยวชุมชน 4.3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยวชุมชน 4.4) สร้างกฎระเบียบและจัดการพฤติกรรมนักท่องเที่ยว 4.5) พัฒนาทักษะบริการและระบบบำรุงรักษา

5) ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ มี 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 5.1) สร้างเนื้อหาประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนผ่านสื่อดิจิทัล 5.2) ผูกอบรมชุมชนด้านการตลาดออนไลน์ 5.3) สร้างเนื้อหาที่หลากหลายเพื่อตอบสนองพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง 5.4) พัฒนากลยุทธ์การตลาดดิจิทัลที่ยืดหยุ่น

6) ด้านการค้นคว้าและติดตามชีวนานาพันธุ์ มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 6.1) พัฒนางานวิจัยด้านเศรษฐกิจชุมชนและการท่องเที่ยว 6.2) วิจัยและพัฒนาแนวทางการเกษตรที่เหมาะสม

7) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มี 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 7.1) สร้างโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน 7.2) พัฒนาระบบน้ำและไฟฟ้าเพื่อรองรับการพัฒนาชุมชน 7.3) วางแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ลดต้นทุนในระยะยาว 7.4) พัฒนาระบบบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืน

8) ด้านการเตรียมความพร้อมสู่มรดกโลกทางธรรมชาติ มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 8.1) วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรท้องถิ่นอย่างยั่งยืน 8.2) ติดตามผลกระทบของการพัฒนาต่อทรัพยากรธรรมชาติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างองค์กรเรียนรู้และขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ประกอบด้วย 21 กลยุทธ์ ในการจัดการงาน 8 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการบริหาร แผนงาน และการงบประมาณ มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 1.1) สร้างระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจด้านการเงินที่มีประสิทธิภาพ 1.2) ใช้เทคโนโลยีใหม่ในการบริหารจัดการข้อมูลการเงิน 1.3) สร้างระบบรายงานแบบเรียลไทม์เพื่อลดความล่าช้า

2) ด้านการอนุรักษ์ มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 2.1) วิจัยและพัฒนาแนวทางการอนุรักษ์ที่มีประสิทธิภาพ 2.2) ใช้เทคโนโลยีใหม่ในการติดตามและรายงานผลการอนุรักษ์ 2.3) สร้างฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมาย

3) ด้านการพัฒนาทรัพยากรและคุณภาพชีวิตของประชาชน มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 3.1) วิจัยและพัฒนาโมเดลการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน 3.2) สร้างระบบติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาชุมชน 3.3) ใช้ข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาที่ตอบโจทย์ชุมชน

4) ด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 4.1) ใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลนักท่องเที่ยว 4.2) สร้างระบบวิเคราะห์ข้อมูลการตลาดการท่องเที่ยว 4.3) ใช้ข้อมูลในการวางแผนและจัดการพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

5) ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 5.1) ใช้เทคโนโลยีในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลผู้รับสาร 5.2) พัฒนาทักษะการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ 5.3) สร้างระบบติดตามและประเมินผลการประชาสัมพันธ์

6) ด้านการค้นคว้าและติดตามชีวนานาพันธุ์ มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 6.1) สร้างระบบบริหารจัดการข้อมูลงานวิจัยที่มีมาตรฐาน 6.2) นำเทคโนโลยีใหม่มาใช้งานวิจัย

7) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 7.1) ใช้เทคโนโลยีในการจัดการและติดตามโครงการก่อสร้าง 7.2) สร้างระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจด้านการลงทุน

8) ด้านการเตรียมความพร้อมสู่มรดกโลกทางธรรมชาติ มี 1 กลยุทธ์ ได้แก่ พัฒนาระบบข้อมูลตามมาตรฐาน IUCN/UNESCO

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและระบบบริหารงานด้วยเทคโนโลยีทันสมัย ประกอบด้วย 22 กลยุทธ์ ในการจัดการงาน 8 ด้าน ดังนี้

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

- 1) ด้านการบริหาร แผนงาน และการงบประมาณ มี 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1.1) ฝึกอบรมบุคลากรด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 1.2) พัฒนาศักยภาพการวางแผนและบริหารงบประมาณ 1.3) สร้างระบบบริหารงานที่มีความคล่องตัว 1.4) พัฒนาศักยภาพเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศ
 - 2) ด้านการอนุรักษ์ มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 2.1) ฝึกอบรมทักษะการลาดตระเวนและใช้เทคโนโลยี 2.2) แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายต่างประเทศ 2.3) พัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเสริมการบังคับใช้กฎหมาย
 - 3) ด้านการพัฒนาทรัพยากรและคุณภาพชีวิตของประชาชน มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 3.1) ฝึกอบรมชุมชนด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการตลาด 3.2) พัฒนาศักยภาพการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 3.3) สร้างศักยภาพชุมชนในการจัดการและแก้ไขปัญหา
 - 4) ด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 4.1) ฝึกอบรมทักษะบริการและการใช้เทคโนโลยี 4.2) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 4.3) พัฒนาศักยภาพการจัดการและแก้ไขปัญหา
 - 5) ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 5.1) ฝึกอบรมทักษะการตลาดดิจิทัลและการผลิตสื่อ 5.2) พัฒนาศักยภาพสำหรับการสื่อสารสากล 5.3) สร้างทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญหลากหลาย
 - 6) ด้านการค้นคว้าและติดตามชีวนานาพันธุ์ มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 6.1) ฝึกอบรมทักษะการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล 6.2) พัฒนาศักยภาพการใช้เทคโนโลยีใหม่ในงานวิจัย
 - 7) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 7.1) ฝึกอบรมช่างเทคนิคและผู้ดูแลบำรุงรักษา 7.2) พัฒนาศักยภาพการบำรุงรักษาอย่างยั่งยืน
 - 8) ด้านการเตรียมความพร้อมสู่มรดกโลกทางธรรมชาติ มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 8.1) สร้างเครือข่ายนักวิจัยระดับสากล 8.2) พัฒนาศักยภาพงานวิจัยให้ตรงตามมาตรฐานสากล
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมความแข็งแกร่งของระบบและเครือข่ายเพื่อก้าวสู่มรดกโลก ประกอบด้วย 20 กลยุทธ์ในการจัดการงาน 8 ด้าน ดังนี้
- 1) ด้านการบริหาร แผนงาน และการงบประมาณ มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 1.1) ใช้โครงสร้างบริหารเพื่อสร้างระบบที่รองรับกระบวนการมรดกโลก 1.2) ใช้กรอบการทำงานที่คล้ายคลึงกับหน่วยงานเพื่อนบ้านเป็นแนวทาง 1.3) สร้างระบบบริหารจัดการที่ตรงตามมาตรฐาน UNESCO
 - 2) ด้านการอนุรักษ์ มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 2.1) เสริมสร้างระบบลาดตระเวนเพื่อรองรับมาตรฐานมรดกโลก 2.2) แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเครือข่ายมรดกโลก 2.3) พัฒนาระบบการอนุรักษ์ให้ถึงมาตรฐาน IUCN
 - 3) ด้านการพัฒนาทรัพยากรและคุณภาพชีวิตของประชาชน มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 3.1) สร้างโมเดลการพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับหลักการมรดกโลก 3.2) เรียนรู้จากเครือข่ายมรดกโลกเรื่องการพัฒนาชุมชน 3.3) สร้างระบบติดตามผลกระทบต่อชุมชนตามมาตรฐาน
 - 4) ด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 4.1) พัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับหลักการมรดกโลก 4.2) เรียนรู้จากแหล่งมรดกโลกอื่นๆ 4.3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตามมาตรฐานมรดกโลก
 - 5) ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 5.1) สร้างแคมเปญประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้มรดกโลก 5.2) ประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายระหว่างประเทศ 5.3) พัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ระดับสากล
 - 6) ด้านการค้นคว้าและติดตามชีวนานาพันธุ์ มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 6.1) พัฒนาระบบข้อมูลตามมาตรฐาน IUCN 6.2) ร่วมมือวิจัยกับเครือข่ายสากล
 - 7) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 7.1) วางแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สอดคล้องกับมาตรฐานมรดกโลก 7.2) จัดหางบประมาณเพื่อพัฒนาตามมาตรฐาน
 - 8) ด้านการเตรียมความพร้อมสู่มรดกโลกทางธรรมชาติ มี 1 กลยุทธ์ ได้แก่ 8.1) เร่งรัดกระบวนการประเมินเป็นมรดกโลก 8.2) พัฒนางานวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ UNESCO กำหนด

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กร ที่พบว่า อุทยานแห่งชาตินาคาย-น้ำเทินมี 1) จุดแข็ง คือ มีโครงสร้างองค์กร และแผนงานที่ชัดเจน บุคลากรมีทักษะเบื้องต้นในการปฏิบัติงานและมีส่วนร่วมในการวางแผน ได้รับงบประมาณ สนับสนุนรัฐบาลและจากโครงการน้ำเทิน 2 และมีแผนงานด้านการบริหารการเงินที่ชัดเจน มีการแลกเปลี่ยนทักษะ ความร่วมมือทางเทคนิคกับหน่วยงานเพื่อนบ้าน และ มีการเตรียมความพร้อมเพื่อขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ซึ่งมีทั้ง ความสอดคล้องและแตกต่างจาก Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation (2022) ที่มี จุดแข็ง ได้แก่ พื้นที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย มีการจำแนกเขตการจัดการในพื้นที่คุ้มครองแต่ละแห่ง มีเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานที่ชัดเจน หัวหน้าหน่วยงานมีความตั้งใจในการดำเนินงานและต้องการพัฒนาพื้นที่ หน่วยงานพื้นที่คุ้มครองมีการประสานความร่วมมือและทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดการลาดตระเวนที่มี ประสิทธิภาพ มีความสามัคคีของเจ้าหน้าที่ในการรักษาป่าระดับปฏิบัติ ประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ในการทำงานทุก ระดับ มีงบประมาณและความมั่นคงต่อเนื่องในหน้าที่การงาน แต่แตกต่างจาก Jantakham et al. (2020) ที่พบว่า การ จัดการของอุทยานธรณีขอนแก่นมีจุดแข็งในการบริหารจัดการโดยหน่วยงานท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ มีกิจกรรม ท่องเที่ยวสำคัญหมุนเวียนตลอดปีและตั้งอยู่ในจังหวัดที่เป็นเมืองศูนย์กลางบริหารราชการภูมิภาค 2) มีจุดอ่อน คือ มี บุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ขาดการพัฒนาความรู้และทักษะที่ต่อเนื่อง มีความเสี่ยงภัย ขาดแรงจูงใจ งบประมาณมีจำกัด การเบิกจ่ายขาดประสิทธิภาพ โครงสร้างพื้นฐานมีไม่เพียงพอและขาดการบำรุงรักษาต่อเนื่อง ขาด แคลนยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ เทคโนโลยีสารสนเทศและอุปกรณ์สื่อสารไม่เพียงพอ ล้าสมัย สัญญาณ โทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุมพื้นที่ แผนงานขาดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ ขาดคู่มือการปฏิบัติงาน และ การติดตามประเมินผลไม่ต่อเนื่องทำให้การทำงานซ้ำซ้อน การบังคับใช้กฎหมายด้านการอนุรักษ์ไม่เข้มแข็ง ขาดการมี ส่วนร่วมของชุมชนอย่างแท้จริง ขาดการบูรณาการข้อมูลและการสื่อสารสร้างจิตสำนึกยังไม่ถึงกลุ่มเป้าหมาย แผนงานด้านการพัฒนาทรัพยากรและคุณภาพชีวิตของประชาชนไม่มีกลไกปฏิบัติและติดตามผลที่ชัดเจน การจัด กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่สม่ำเสมอ การบริหารจัดการท่องเที่ยวทางธรรมชาติไม่มีประสิทธิภาพ ขาดแผนกลยุทธ์ ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ระยะยาว ขาดทักษะความเชี่ยวชาญในการวิจัยค้นคว้าและการขอขึ้นทะเบียนเป็น มรดกโลกทางธรรมชาติ รวมทั้งที่ตั้งของสำนักงานอุทยานไม่เอื้ออำนวยต่อการทำกิจกรรมอย่างครบวงจร สอดคล้องกับ Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation (2022) ที่พบว่า อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยมี จุดอ่อน ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ บ้านพัก เส้นทาง เดิน เก้าและทुरुโดรม ไม่สามารถรับนักท่องเที่ยวพิการ หรือผู้สูงอายุได้ ขาดงานวิจัยในพื้นที่ที่ต่อเนื่องครอบคลุมทุกด้าน ระบบฐานข้อมูลสำหรับการจัดการพื้นที่ยังไม่สมบูรณ์ บุคลากรบางตำแหน่งยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน งบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับการบริหารใน พื้นที่ นโยบายการจัดการไม่ต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอและไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มความสามารถ การ เปลี่ยนแปลงผู้นำในองค์กรและนโยบายบ่อย ขวัญและกำลังใจของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ โครงสร้างการบริหาร จัดการไม่เหมาะสม การบริหารจัดการไม่อยู่ในรูปแบบของกลุ่มป่าอย่างแท้จริง มีทั้งความสอดคล้องและแตกต่างกับผล วิจัยของ Jantakham et al. (2020) ที่พบว่า การจัดการของอุทยานธรณีขอนแก่น มีจุดอ่อน คือ แหล่งท่องเที่ยวทาง ธรณีสถิติเสื่อมโทรมและเสี่ยงต่อการถูกทำลาย ขาดยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงธรณีที่เหมาะสมและเป็น รูปธรรม ชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอุทยานธรณี และมีปัญหาขยะและสิ่งแวดล้อม 3) โอกาส คือ มีนโยบายจากภาครัฐในการส่งเสริมให้เป็นต้นแบบการจัดการอุทยานของประเทศ การวิจัยค้นคว้า และการเตรียม ความพร้อมสู่การเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ มีงบประมาณสนับสนุนรัฐบาลและจากโครงการน้ำเทิน 2 มีความร่วมมือ ระหว่างประเทศและการสนับสนุนจากองค์กรนานาชาติ มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการขยายความครอบคลุม ของสัญญาณโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต ระบบนิเวศมีความอุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง มีกระแส ความนิยมด้านการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ กฎหมายการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศมีความ ชัดเจน และ มีแนวทางการเตรียมความพร้อมสู่การขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ สอดคล้องกับ

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

Jantakham et al. (2020) ที่พบว่า การจัดการของอุทยานธรณีขอนแก่นมีโอกาสดีจากสื่อโซเชียลมีเดียที่มีอิทธิพลต่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว รัฐบาลสนับสนุนนโยบายอุทยานธรณี โครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมและการขนส่งรองรับการเติบโตการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจในอนาคต และแนวโน้มของกระแสการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพิ่มสูงขึ้น และมีทั้งความสอดคล้องและแตกต่างจาก Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation (2022) ที่พบว่า อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยมีโอกาสดีจากการมีกฎหมายคุ้มครองในการรักษาแหล่งต้นน้ำ ประชาชนท้องถิ่นให้ความสำคัญต่ออุทยาน มีโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงที่ทำให้ประชาชนขยายพื้นที่ทำกินน้อยลง มีโอกาสเกิดการฟื้นฟูประชากรสัตว์ป่าที่สำคัญคือเสือโคร่ง หน่วยงานส่งเสริมการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการให้ความสนใจและความร่วมมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมทั้งกระแสโลกที่ให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์พื้นที่ป่า และ 4) อุปสรรค คือ การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล การสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลกลางล่าช้า สภาพการตกต่ำทางเศรษฐกิจของประเทศ ขาดความร่วมมืออย่างเข้มข้นจากภาคีเครือข่ายและชุมชน มีความขัดแย้งในการใช้ที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร สัญญาณโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุมในพื้นที่ห่างไกลของเขตอุทยาน รัฐบาลไม่สามารถสนับสนุนเทคโนโลยีประสิทธิภาพสูง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก นักท่องเที่ยวไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการบังคับใช้กฎหมายไม่ทั่วถึงและขาดประสิทธิภาพ ระเบียบข้อกำหนดในการเป็นมรดกโลกมีความซับซ้อน และกฎหมายการอนุรักษ์เป็นอุปสรรคต่อการจัดการท่องเที่ยวธรรมชาติ สอดคล้องกับ Jantakham et al. (2020) ที่พบว่า การจัดการของอุทยานธรณีขอนแก่นมีอุปสรรค คือ ปัญหาค่านิยมและพฤติกรรมการทำงานแบบแยกส่วน เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สภาพเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในภาวะชะลอตัว ปัญหาการหาตลาดสินค้าท้องถิ่น และสภาวะการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศที่รุนแรงมากขึ้น สอดคล้องกับ Chotpaporn et al. (2023) ที่พบว่า การได้รับงบประมาณจากรัฐบาลลดลง มีการแข่งขันในการพัฒนา การวิจัย และการบริการวิชาการ และปัญหาของกระบวนการสื่อสาร เป็นอุปสรรคขององค์กรคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ และมีทั้งความสอดคล้องและแตกต่างจาก Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation (2022) ที่พบว่า อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยมีอุปสรรคจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีการลักลอบเก็บของป่า ลักลอบตัดไม้ การบริโภคและขายสัตว์ป่า ขาดข้อมูลงานวิจัย แหล่งท่องเที่ยวประสบปัญหาความแออัดในบางช่วงเวลา การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่ดินล่าช้า การปรับเปลี่ยนตามนโยบายการเมือง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ มีความซ้ำซ้อนของบทบาทของหน่วยงาน มุมมองต่อปัญหาในพื้นที่ที่ต่างกัน มีปัญหาความร่วมมือในบางเรื่อง และ ผู้นำท้องถิ่นบางรายขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการพื้นที่อนุรักษ์

จากผลการจัดทำยุทธศาสตร์อุทยานแห่งชาตินาแก-น้ำเหิน ที่มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ การมีส่วนร่วมของโดยมีภาคีเครือข่ายทุกภาคในการให้ความคิดเห็นและลงมติเป็นเอกฉันท์ ทำให้สามารถกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การจัดการอุทยานแห่งชาตินาแก-น้ำเหินได้ 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย การบริหารจัดการเชิงบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนตามนโยบายภาครัฐ การพัฒนาเศรษฐกิจฐานชุมชนและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การสร้างองค์กรเรียนรู้และขับเคลื่อนด้วยข้อมูล การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและระบบบริหารงานด้วยเทคโนโลยีทันสมัย และ การเสริมความแข็งแกร่งของระบบและเครือข่ายเพื่อก้าวสู่มรดกโลก ครอบคลุมการจัดการงาน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร แผนงาน และการงบประมาณ ด้านการอนุรักษ์ ด้านการพัฒนาทรัพยากรและคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ด้านการค้นคว้าและติดตามชีววิทยานานาชาติ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ ด้านการเตรียมความพร้อมสู่มรดกโลกทางธรรมชาติ นั้น แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความตระหนักร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์ในการจัดการอุทยานให้ครอบคลุมงานในทุกมิติ เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นและลดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ให้น้อยลง อันจะนำพาอุทยานให้บรรลุเป้าหมายให้สามารถเสนอชื่อขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติได้ สอดคล้องกับ Kiatchanon (2022) ที่เสนอว่า ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ สอดคล้องกับ Mwangi et al. (2022) ที่พบว่า ยุทธศาสตร์การจัดการอุทยานแห่งชาติควรประกอบด้วยบทบาทของอุทยานในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณค่าทางสังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ และภัยคุกคามที่อุทยานเผชิญอยู่ ซึ่งมีกลยุทธ์การจัดการกับความท้าทายและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ บทบาท ภัยคุกคามและการจัดการระบบอุทยานแห่งชาติ เป็นไปในแนวทางเดียวกับ Ferretti-Gallon et al. (2022) ที่พบว่า การจัดการอุทยานแห่งชาติที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนจำเป็นต้องมีการบ่งชี้ที่อิงจากรัฐบาล ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการตัดสินใจด้านการจัดการอุทยาน การมีส่วนร่วมของสาธารณะที่ได้รับการสนับสนุนจากการแบ่งปันข้อมูลและการศึกษา ความชัดเจนในขอบเขตเพื่อปรับปรุงความสัมพันธ์กับเจ้าของที่ดินที่อยู่ติดกัน การจัดลำดับความสำคัญของความสัมพันธ์ของชนเผ่าพื้นเมืองกับการอนุรักษ์ระบบนิเวศ และการส่งเสริมการพักผ่อนหย่อนใจสาธารณะในอุทยานแห่งชาติ

ข้อค้นพบใหม่ และความหมายเชิงนโยบาย อุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทินมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีบุคลากรและเทคโนโลยีที่พร้อม สนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตชุมชน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และสร้างความรับรู้สาธารณะพร้อมความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ เพื่อความพร้อมในการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกอย่างยั่งยืนและเป็นต้นแบบในการคุ้มครองปกป้องรักษาให้แก่อุทยานแห่งชาติอื่นๆ ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในปี 2035 จึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การจัดการอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทินได้ 5 ประเด็น ประกอบด้วย การบริหารจัดการเชิงบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนตามนโยบายภาครัฐ การพัฒนาเศรษฐกิจฐานชุมชนและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การสร้างองค์ความรู้และขับเคลื่อนด้วยข้อมูล การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและระบบบริหารงานด้วยเทคโนโลยีทันสมัย และการเสริมความแข็งแกร่งของระบบและเครือข่ายเพื่อก้าวสู่มรดกโลก โดยครอบคลุมการจัดการงาน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารแผนงาน และการงบประมาณ ด้านการอนุรักษ์ ด้านการพัฒนาทรัพยากรและคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ด้านการค้นคว้าและติดตามชีวนานาพันธุ์ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ ด้านการเตรียมความพร้อมสู่มรดกโลกทางธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1) ยุทธศาสตร์การจัดการอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทินสามารถเป็นแบบอย่างให้อุทยานอื่นๆ ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ 2) ผู้บริหารอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทินควรนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กร วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และประเด็นยุทธศาสตร์ไปประชุมวางแผนให้บุคลากรทุกคนรับทราบและหาแนวทางพัฒนาองค์กรร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย 1) ควรมีวิจัยประเมินประสิทธิผลของการนำยุทธศาสตร์การจัดการอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทินไปปฏิบัติ และ 2) ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนสู่การเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติของอุทยานแห่งชาตินากาย-น้ำเทิน

References

- Amornwittawat, P., Phongkhieo, N., & Nieamsup, T. (2023). Developing nature interpretation and alternative management strategies to promote pro-environmental behaviors among visitors to Thailand's National Parks. *Journal of Environmental Management and Tourism*, 14(1), 261-271.
- Association Anoulak. (n.d.). *Nakai-Nam Theun, High priority for biodiversity conservation*. Retrieved from www.conservationlaos.com/about/nakai-nam-theun/.
- Chotpaporn, A., Boutrat, W., Prasoptin, C., & Jareansuk, P. (2023). SWOT Analysis for drafting strategic plan 2020-2024 Faculty of Environment and Resource Studies Mahidol University. *Journal of Education, Silpakorn University*, 21(2), 388-408.

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

- Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation. (2022). *Management plan for Wiang Kosai National Park (2023-2027)*. Retrieved from www.paro13phrae.com/file/1835.pdf.
- Ferretti-Gallon, K., Langston, J., Wang, G., Huang, K., Long, C., & Zhai, H. (2022). Identifying forest degradation and restoration opportunities in the Lancang-Mekong region: a tool to determine criteria and indicators. *Climate*, 10(4), 52.
- Jantakham, S., Sairaksa, D., & Singhalert, R. (2020). The Geotourism Development Strategies for Khon Kean Geopark towards to UNESCO Global Geopark. *Journal of Education Rajabhat Maha Sarakham University*, 17(1), 599-611.
- Keawkuen, J., Boonnun, V., Wang-on, G., & Muangkase, B. (2025). The Management Strategy for the Nong Luang Natural Reservoir, Chiang Rai Province. *Journal of Social Sciences and Modern Integrated Sciences*, 6(2), 69-82.
- Kiatchanon, W. (2022). National Strategy and National Development Policy. *Journal of Social Science for Local Rajabhat Mahasarakham University*, 6(4), 319-326.
- Lateh, K., & Boonyarataphan, T. (2023). Factors affecting the effectiveness of the implementation of the annual government action plan of the Kamphaeng Phet Rajabhat University. *Phikun Journal*, 21(2), 133-151.
- Ministry of Interior. (2018). *Strategic Planning Manual*. Retrieved from www.stabundamrong.go.th/web/manual/permanent_secretary/policy/policy7.pdf.
- Mwangi, F., Zhang, Q., & Wang, H. (2022). Development challenges and management strategies on the Kenyan National Park System: A case of Nairobi National Park. *International Journal of Geoheritage and Parks*, 10(1), 16-26.
- Nam Theun 2. (n.d.). *The Nakai Nam Theun National Park*. Retrieved from www.namtheun2.com/environment/the-nakai-nam-theun-national-park/.
- Pongpassa, V., Wayakone, S., & Douangphosy, B. (2025). Participatory management of forest resources in Nakai-Nam Theun National Park, Nakai District, Khammouan Province, Case study: Navang areas and Teung areas. *Journal of Local Management and Development Pibulsongkram Rajabhat University*, 5(1), 128-139.
- Powell, R., Stern, M., Jahn, J., & Ruiz, A. (2024). Does Strategic Planning for Interpretive Services Improve Organizational Performance Across the U.S. National Park Service?. *Journal of Interpretation Research*, 29(2), 46-68.
- Sanbuakham, K., & Kenaphoom, S. (2024). Strategic approaches to the management of research management organizations in the 21st century. *Journal of Interdisciplinary Social Development*, 2(4), 45-68.
- The Nakai Nam Theun National Park Protection Authority. (2023). *Social and environmental protection plan and action plan of the year 2023*. Khammouane: The Nakai Nam Theun National Park Protection Authority.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors, and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or that its manufacturer may claim, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2026 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).